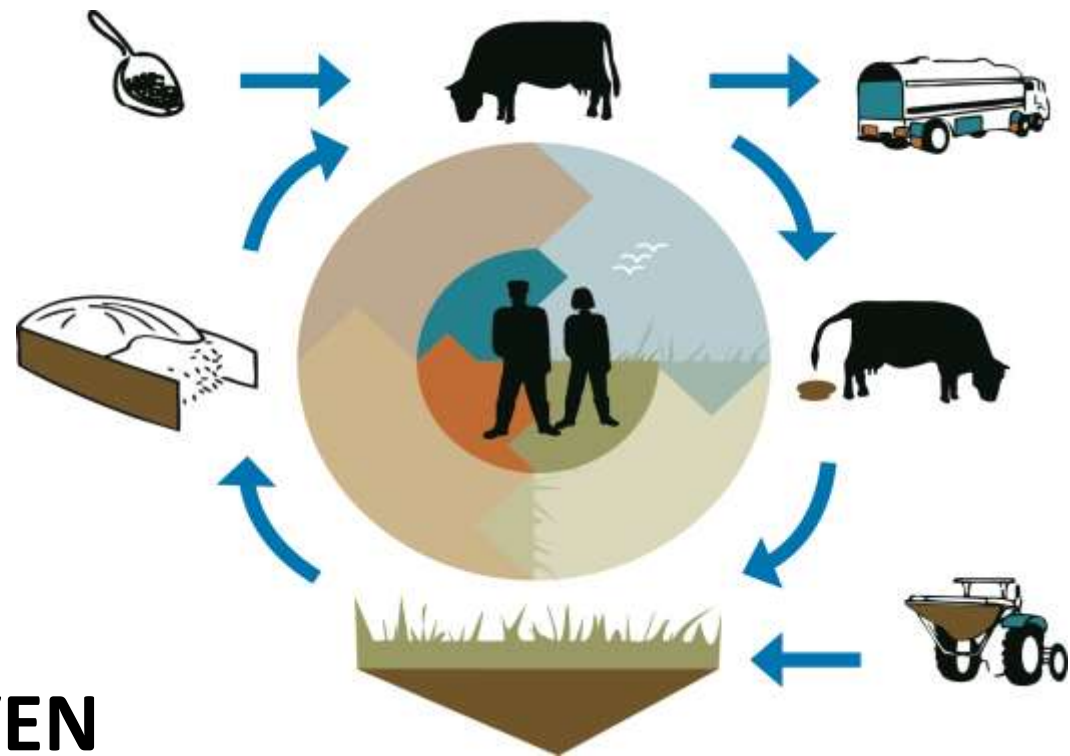

meer toekomst met

kringlooplandbouw

in Midden-Delfland

ir. FRANK VERHOEVEN

- Kringlooplandbouw & kringloopboeren
- Resultaten 10 jaar kringlooplandbouw MD
- Verdienen met kringlooplandbouw
- Het Midden in Delfland (MIND) netwerk
→ verder brengen van innovaties!

Boerenverstand

werken aan praktische duurzaamheid!

Frank Verhoeven

Daan Meurkens

Erik Smale

Lieke Boekhorst

Corine Peek-Fokker

Jeroen van der Meer

Ysbrand Galama

Joris Lohman

Marije Klever

Stage of afstuderen
bij Boerenverstand?

Stagiair Rick Fokzink

Vorbereiding LNV visie, De Paardenstal *juli 2018*

Presentatie visie LNV, Hoeve Biesland

september 2018

In een stelsel van kringlooplandbouw gebruiken akkerbouw, veehouderij en tuinbouw in de eerste plaats grondstoffen uit elkaars ketens en reststromen uit de voedingsmiddelenindustrie en de voedingsketens.

De huidige keten moeten we veranderen in een systeem met minimale onnodige verliezen. Landbouw, tuinbouw en visserij worden dan onderdeel van een circulair voedselsysteem.

Het moet dus anders: van voortdurende verlaging van de kostprijs van producten naar voortdurende verlaging van het verbruik van grondstoffen. Die omschakeling is mogelijk.

Kringloopboeren

Eigenzinnige boeren: halen meer uit minder!

Weinig aankoop van krachtvoer en kunstmest

Geen maximale producties, maar optimale

Mest is niet het probleem, maar kunstmest en krachtvoer

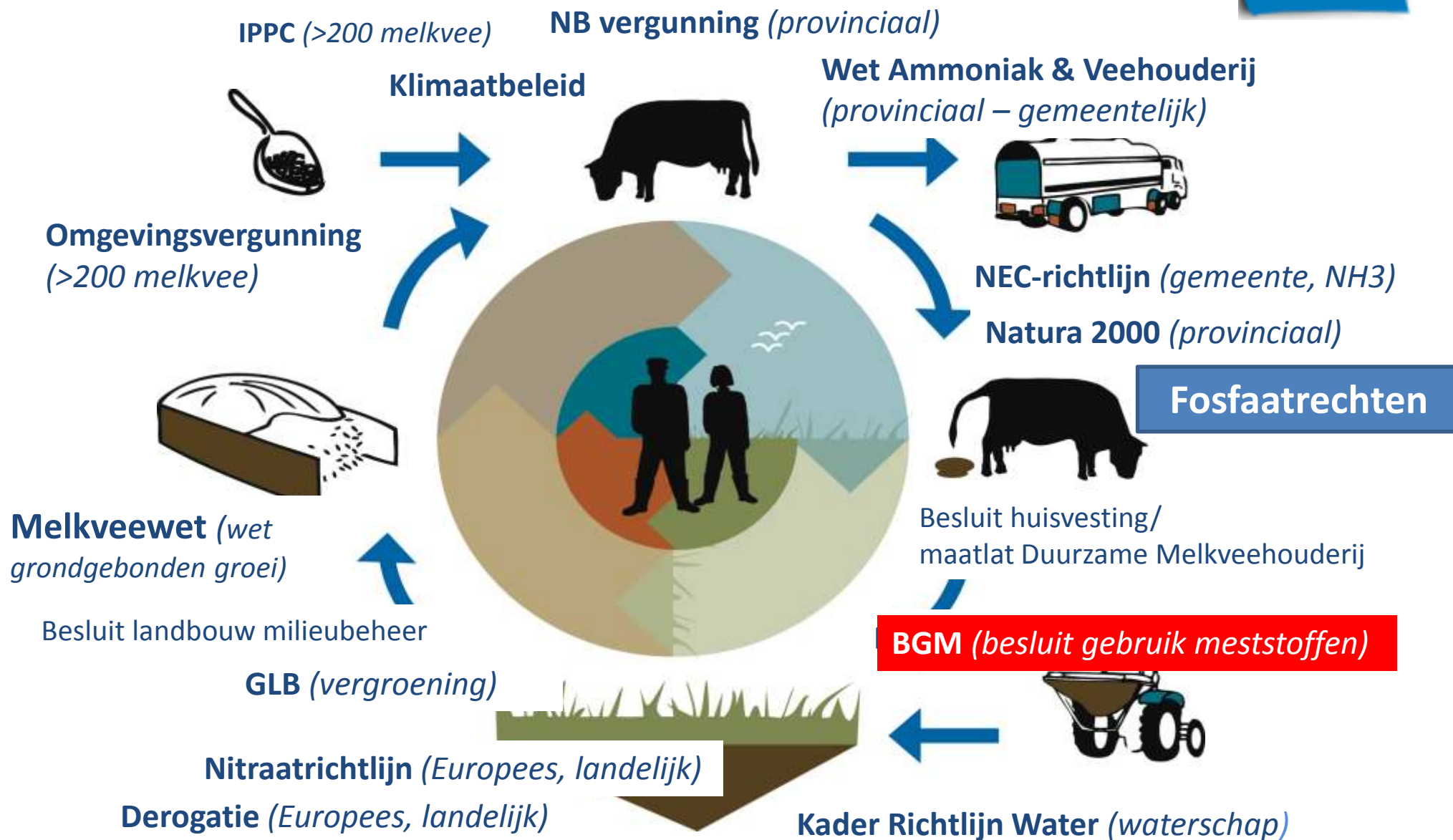
Laten andere, vooral low-tech, oplossingen zien

Ze stellen de bodem binnen hun bedrijf centraal

combineren succesvol milieu & economie!

Stimuleert dit het kringloopdenken?

De sector-uitdagingen anno 2019

- **Meer dan 65% eiwit van eigen land** in 2025 (bindend advies LTO en NZO)
- **Weidegang > 80%** en huiskavel met voldoende gras (maximaal 10 koeien per hectare) in 2020
- 20% **CO2** reductie en 20% minder energieverbruik in 2020
- Onder het fosfaatplafond blijven, mestoverschot opgelost, **kringloop gesloten** in 2020
- Ammoniakuitstoot 20% onder het niveau van 2010 in 2020
- **Geen industriële kunstmest** meer in 2020
- Meer CO2 opslag in bodem, **geen afname blijvend grasland**

Ruim 10 jaar werken aan kringlooplandbouw

Resultaten 10 jaar kringloopboeren Midden Delfland

Onderstaande tabel is een samenvatting van de belangrijkste duurzaamheidskengetallen van dezelfde groep melkveehouders over meerdere jaren.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
% GRASLAND	94,8	95,4	95,6	96,1	96,2	95,8	95,5	95,2	95,7	95,0
KG MELK GELEVERD/HA	13834	13753	14838	14778	14217	14471	14852	15372	14833	15146
KG MELK/KOE	8102	8220	8473	8281	8117	8143	8284	8462	8168	8408
JONGVEE/10 MELKKOEIEN	6,1	5,9	6,1	5,7	5,8	5,8	5,9	6,0	5,2	4,7
% EIWIT EIGEN VOER	60,9	64,5	61,6	64,6	60,8	62,6	68,1	64,5	67,0	69,5
EIWIT (RE) GEHALTE RANTSOEN	166,7	160,3	164,0	161,8	157,8	161,8	159,6	162,1	156,0	157,7
FOSFOR (P) GEHALTE RANTSOEN	4,3	4,1	4,0	4,2	3,8	3,9	4,0	3,9	3,6	3,8
BENUTTING FOSFAAT VEESTAPEL (%)	22,3	25,0	26,4	24,8	25,9	23,7	23,0	25,9	22,2	23,4
BENUTTING FOSFAAT BODEM (%)	81,6	85,6	87,9	95,7	95,4	85,5	96,6	101,4	104,2	103,5
CO2 UITSTOOT/100 KG MELK	84,13	81,64	79,13	77,73	72,79	78,80	78,47	68,87	72,73	71,54

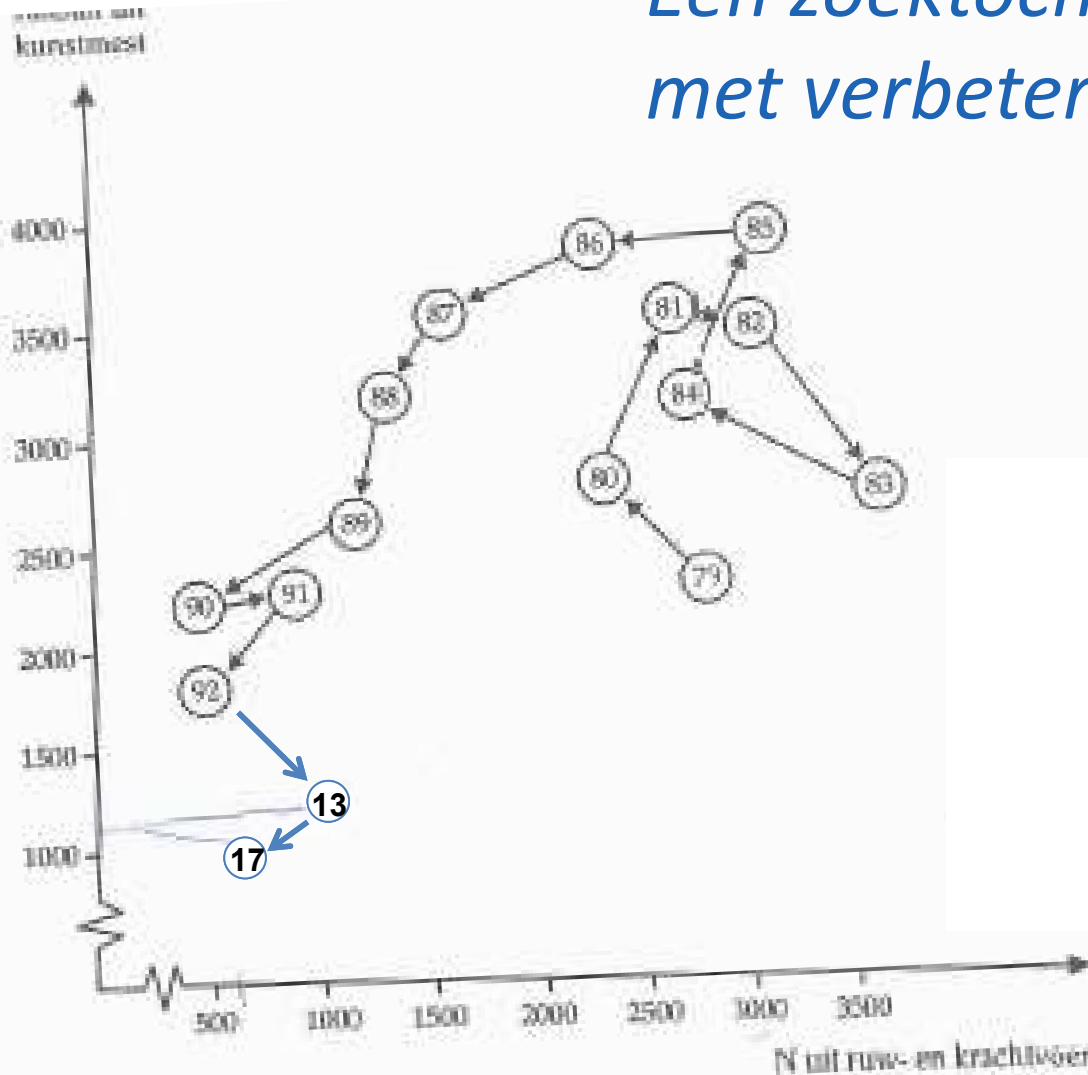
Conclusies:

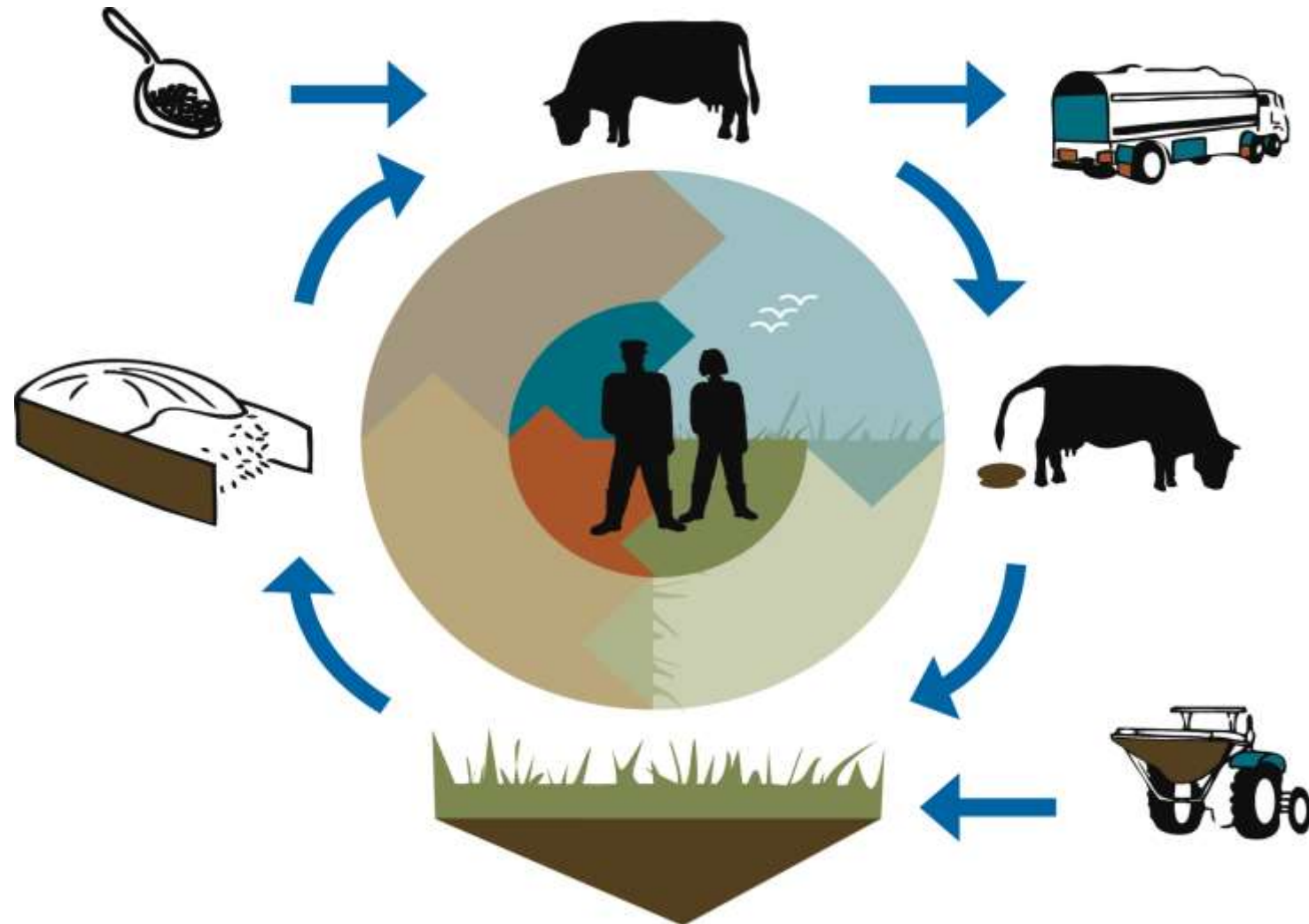
- ✓ Bedrijven produceren meer melk per hectare met minder verliezen van stikstof en fosfaat.
- ✓ Minder jongvee per koe, dus minder dieren voor dezelfde melkproductie.
- ✓ Flinke toename van het aandeel eiwit wat zelf geteeld is, een belangrijke indicator voor een hogere mate van grondgebondenheid.
- ✓ Afname van het percentage fosfaat in de gevoerde rantsoenen

Wat is kringlooplandbouw?

*Een zoektocht naar minder inputs,
met verbetering van inkomen!*

Kringloopcertificaat

Duurzaamheidsprestaties

Luchtkwaliteit

totaal NH_3 per ton melk

Waterkwaliteit

N-overschot per ha

Bodemkwaliteit

P_2O_5 -overschot per ha

Klimaat

CO_2 equivalenten/kg melk

Biodiversiteit en landschap

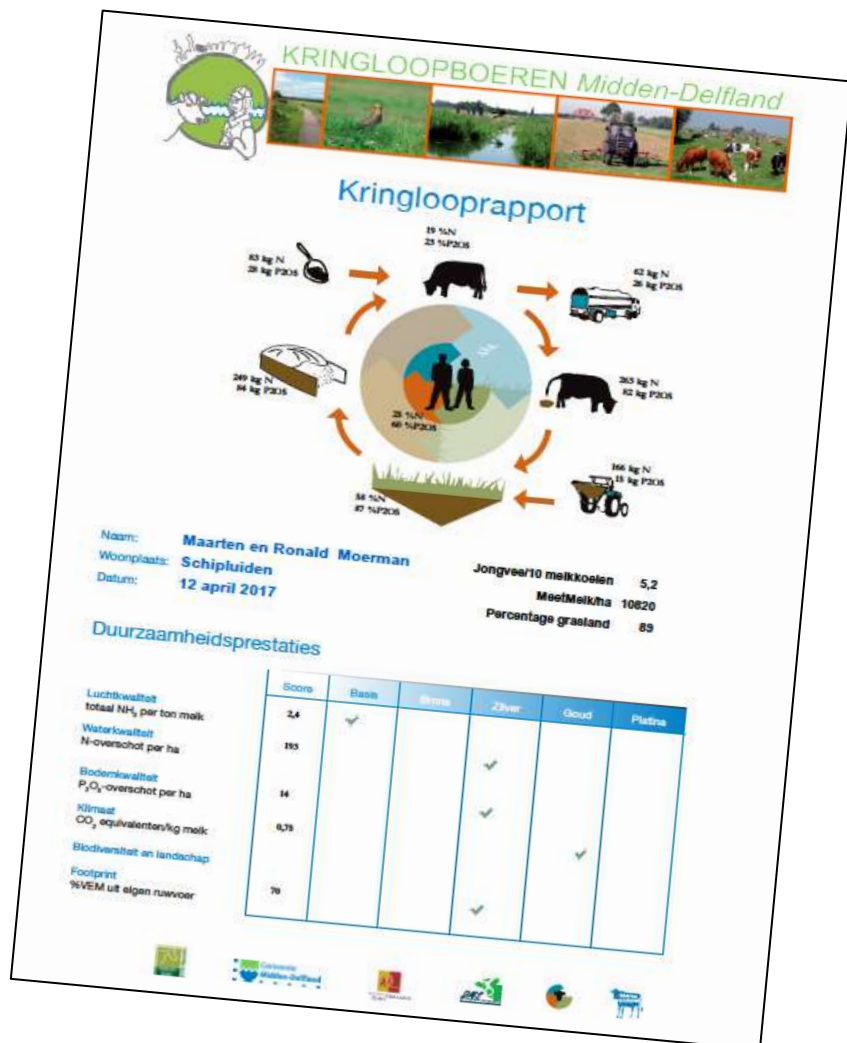
Footprint

%VEM uit eigen ruwvoer

Score	Basis	Brons	Zilver	Goud	Platina
2,4	✓				
193			✓		
14			✓		
0,75				✓	
70			✓		

Beloning voor deelname en prestatie!

HUIDIGE BELONGINGSREGELING

punten Zilver x € 150

punten Goud x € 200

Punten Platina x € 250

-----+

Totale beloning (max 1250)

Achtergrond | 13 sep 2018 | 16 reacties

PlanetProof nieuw keurmerk voor duurzame zuivel

De bedoeling is dat de eerste PlanetProof-zuivelproducten in januari 2019 in de schappen staan. 10% van de melkveebedrijven kan aan de normen van het keurmerk van Stichting Milieukeur (SMK) voldoen.

Stichting Milieukeur (SMK) heeft een concept-certificeringsschema ontwikkeld voor een nieuwe lijn duurzame zuivelproducten. Zuivel die aan de voorwaarden voldoet, krijgt het keurmerk PlanetProof. Om het keurmerk te mogen dragen, moet melk voldoen aan zowel de eisen van dierenwelzijn als aan die van biodiversiteit.

Klimaat, kringloop en Natuur

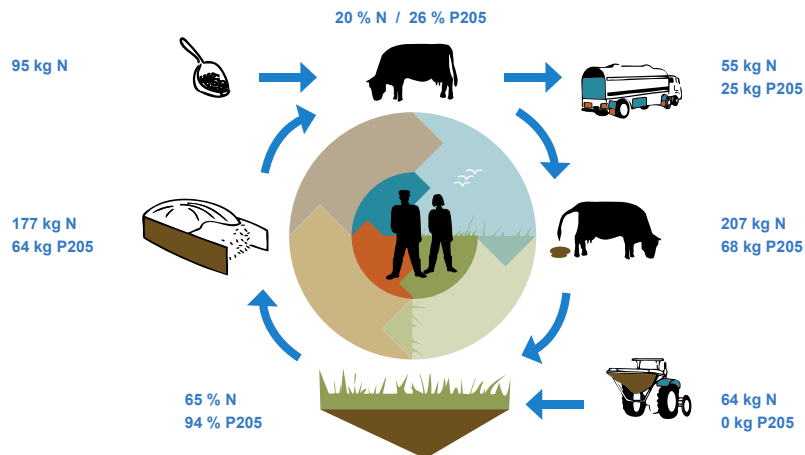

✗ Natuur*		
✓	Eiwit van eigen land (%)	
	Topniveau	> 60
	Basisniveau	> 50
	Uw score	69
✗	Stikstof bodem-overschot (kg N/hectare)	
	Topniveau	< 140
	Basisniveau	< 150
	Uw score	162
✓	Ammoniakuitstoot (kg NH ₃ /hectare)	
	Topniveau	< 75
	Basisniveau	< 80
	Uw score	54
✓	Blijvend grasland (%)	
	Topniveau	> 60
	Basisniveau	> 40
	Uw score	90
✓	Natuur en landschap (beheerspakket of eigen verklaring)	
	Topniveau	Ja
	Basisniveau	Ja
	Uw score	Ja

Naam **Hans van Adrichem**Jongvee/ 10 melkkoeien **6**Woonplaats **Schipluiden**MeetMelk/ ha **7981**Datum **12 april 2018**

MIJN KRINGLOOPGEGEVENS

MIJN DUURZAAMHEIDSPRESTATIES

		Uw score*	Basis	Top
✓	Eiwit van eigen land % eiwit zelf geteeld van gevoerde eiwit	82	> 50	> 60
✓	Stikstof bodem-overschot kg N/ hectare (op zand- en kleigronden)	87	< 150	< 140
✗	Ammoniak uitstoot kg NH3/ hectare	93	< 80	< 75
✓	Fosfaat bodemoverschot Kg P205 per ha	-5	< 10	< 0
✓	Blijvend grasland % van totale areaal	93	> 40	> 60
✓	Natuur en landschap % oppervlakte natuur- of beheersland	7	> 5	> 10
✓	Uitstoot CO2 Gram C2eq per kg melk	1.150	< 1200	< 1100
Uitleg iconen ✗ Niet gehaald ✓ U voldoet aan de basis voorwaarden ✓ U behoort tot de best scorende bedrijven				

*Uw score is gebaseerd op het gemiddelde van 2016, 2017 en 2018

Stapeling

Nieuwe verdienmodellen voor betere kringloopprestaties!

Maar er is veel meer!

MIDDEN **in** DELFLAND

STAD EN LAND WERKEN SAMEN AAN DE TOEKOMST

[Home](#)

[Deelnemers](#)

[Initiatieven](#)

[Inspiratie](#)

[Agenda](#)

[Over ons](#)

[Contact](#)

Kringloopboeren

De inzet van boeren in Midden-Delfland zorgt ervoor dat het oorspronkelijke en unieke karakter van het landschap zo goed behouden blijft. Het open en groen houden van Midden-Delfland draagt bij aan de veiligheid en gezondheid van inwoners en bezoekers. Bijvoorbeeld door waterberging, produceren van goed voedsel en het temperen van hitte in de steden.

Jonge boeren

In Midden-Delfland is er veel specifieke aandacht voor de jonge boeren. In het 'Jonge boeren netwerk' verdiepen zij zich samen in nieuwe toekomstgerichte verdienmodellen, het benutten van kansen in de stad, de optimale koe voor Midden-Delfland én hoe je als jonge niet-boer wél kunt bijdragen aan de sector.

Experimenten

Boeren, burgers, organisaties en overheden werken in co-creatie aan een economisch vitaal Midden-Delfland. Dit doen zij binnen toekomstgerichte experimenten waarin ze samen werken aan de implementatie van vernieuwende ideeën in de praktijk. Dit draagt bij aan het behoud van het landschap en een duurzame verbinding tussen stad en land.

Alles uit je duto
Experimenten

Boerderij van de toekomst
Experimenten

Boekstijl keken
Experimenten

Delflandse vleesmeesters
Experimenten

Delflandse
Experimenten

Dichtbij de boer
Experimenten

Energiezuinige boerderij
Experimenten

Farm-Life
Experimenten

MIDDEN *in* DELFLAND

STAD EN LAND WERKEN SAMEN AAN DE TOEKOMST

[Home](#)[Deelnemers](#)[Initiatieven](#)[Inspiratie](#)[Agenda](#)[Over ons](#)[Contact](#)

Kringloopboeren

De inzet van boeren in Midden-Delfland zorgt ervoor dat het oorspronkelijke en unieke karakter van het landschap zo goed behouden blijft. Het open en groen houden van Midden-Delfland draagt bij aan de veiligheid en gezondheid van inwoners en bezoekers. Bijvoorbeeld door waterberging, produceren van goed voedsel en het temperen van hitte in de steden.

Jonge boeren

In Midden-Delfland is er veel specifieke aandacht voor de jonge boeren. In het 'Jonge boeren netwerk' verdiepen zij zich samen in nieuwe toekomstgerichte verdienmodellen, het benutten van kansen in de stad, de optimale koe voor Midden-Delfland én hoe je als jonge niet-boer wél kunt bijdragen aan de sector.

Experimenten

Boeren, burgers, organisaties en overheden werken in co-creatie aan een economisch vitaal Midden-Delfland. Dit doen zij binnen toekomstgerichte experimenten waarin ze samen werken aan de implementatie van vernieuwende ideeën in de praktijk. Dit draagt bij aan het behoud van het landschap en een duurzame verbinding tussen stad en land.